

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ

ОБЯВЕНО СЪС ЗАПОВЕД № 995/29.03.2022 г.

НА РЕКТОРА НА МЕДИЦИНСКИ

УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН

СТ А Н О В И Щ Е

от доцент д-р Иван Константинов Попиванов, д.м.

Заместник-началник по учебно-научната дейност
на Военномедицинска академия, София

ОТНОСНО: Дисертационен труд „Вирусен хепатит С – епидемиологични, социално-демографски, клиничко-лабораторни и вирусологични проучвания”, разработен от д-р Калина Димитрова Терзиева, за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР”, област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт”, професионално направление 7.1. „Медицина”, докторска програма (научна специалност) „Епидемиология“.

Декларирам, че нямам конфликт на интереси с д-р Калина Терзиева. Представените ми материали за публична защита на дисертационния труд отговарят на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането му (ППЗРАСРБ) и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет - Плевен.

Обща характеристика на проблематиката

Представения ми за становище дисертационен труд е посветен на актуална тема, а именно – проучване на епидемиологични, клиничко-диагностични и социални аспекти на Вирусния хепатит тип С (ВХС). Увеличеното разпространение на заболяването сред различни рискови категории от населението, разнообразието в генотиповете причинители, както и засилената миграция на хора между високо и ниско ендемични страни, демонстрира комплексното въздействие на социални и биологични фактори върху епидемичния процес. Това налага по-задълбоченото им изучаване, което ще допринесе за оптимизиране на епидемиологичните проучвания при болестта, съответно по-ефективна профилактика и контрол на заболяването.

Анализ на резултатите в разработката и на приносите

Дисертационният труд е написан на 225 страници и включва въведение; литературен обзор с четири глави; собствени проучвания с десет глави - цел, задачи и методика, резултати (осем глави) и изводи; заключение; приноси; библиография. Онагледен е с 85 фигури и 13 таблици.

В литературния обзор докторантът прави комплексен преглед на историческото развитие и съвременно състояние на познанията за ВХС, с акцент върху аспекти от етиологията, патогенезата, клиниката, диагнозата и терапия. Специално внимание е отделено на епидемичния процес при ВХС, както и на принципите и методологичните аспекти на епидемиологичните проучвания при възникнали случаи на ВХС. Акцентирано е върху изясняването на генетичните характеристики на причинителя и на социално демографските характеристики на популациите в риск. Подчертано е, че рутинното приложение на методики за генотипиране е практически неприложимо, нито е целесъобразно при всички епидемиологични проучвания, поради което е необходимо да се анализират обстоятелствата, при които молекуло-диагностичните методики са обосновани, съответно – да се аргументира един по-рационален подход при проучване на епидемичните ситуации.

В глава първа от собствените проучвания, д-р Терзиева формулира конкретно целта на разработката. Както целта, така и произтичащите от нея 7 основни задачи са изпълнени. Проучени са популационни извадки от различни райони на Р България, включващи и лица с доказан ВХС от рискови групи в област Плевен. Използваните методи са добре подбрани и акуратно използвани, като се открояват методът на епидемиологичното проучване и молекулярно-генетичните методи за изследване.

В главите от втора до девета са представени и анализирани резултатите от извършваните проучвания. Проучена е ретроспективно заболяемостта от ВХС в Р. България и област Плевен за периода 2008-2021 г., при което е установена тенденция на спад към края на периода. Направено е ретроспективно проучване на популационна извадка, включваща 50 случаи на лабораторно потвърден ВХС, с установено преобладаване на заразяване след оперативни интервенции (64,71 %). Също ретроспективно са проучени 38 хоспитализирани болни с ВХС като анализът на клиничко-лабораторните резултати сочи преобладаващо субклинично протичане, което корелира и с други проучвания. Представени са резултати от шестгодишен скрининг за антитела към вируса на хепатит С на два центъра по трансфузионна хематология, с молекулярно-генетичен анализ на положителните за антитела проби и идентифициран генотип 1b. Направени са молекулярно-генетични изследвания като част от епидемиологично проучване на пациенти с ВХС и също установен генотип 1b. Получените резултати са

използвани за разработване и апробиране модел на епидемиологично проучване на лица с доказан ВХС. Подчертано е важното епидемиологично значение за придобиване на ВХС от две основни категории – индивиди, принадлежащи към рискови групи и такива, подлежащи на инвазивни интервенции. Във връзка с последното се предлага алгоритъм за ранна диагноза на ВХС.

Анализът на резултатите е обобщен в заключение, според което се потвърждават основните характеристики на заболяването в епидемиологично и клинично отношение. Откrojена е значимостта на ранното откриване на инфектирани с вируса лица, което е възможно при комплексно прилагане на класически и съвременни методи за диагностика, Това от своя страна ще гарантира адекватен епидемиологичен надзор и контрол на заболяването.

В края на дисертационния труд д-р Терзиева обобщава своите проучвания в 15 извода.

Формулирани са общо 11 приноси: 4 с оригинален научен характер, 7 с потвърдителен и научно-приложен характер, които приемам.

Литературата с общо включва 444 заглавия, от които 76 на кирилица и 368 на латиница, което показва много добра осведоменост.

Наукометрични показатели

Представени са 4 научни публикации отнасящи се до основната тема на доктората, 3 на български език и 1 на английски език. Всичките са в издания, включени в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране, с което се покриват минималните изискуеми точки (30 т.) за публикационна активност.

Публикациите напълно съответстват на резултатите представени в дисертационния труд, като докторантът е първи автор във всяка от тях, което потвърждава неговото лично участие в изработването и интерпретацията на публикуваните резултати.

Автореферат

Авторефератът е в обем от 56 стр. и е структуриран в съответствие с текста в дисертационния труд.

Критични бележки

Считам, че въпреки доброто му структуриране и стегнатост на изложението, литературният обзор е твърде голям по обем (69 стр.), което затруднява прехода и фокусирането върху работната хипотеза на докторанта. Също така, предложеният модел на епидемиологично проучване на лица с доказан ВХС, който е сред приносите на дисертационния труд, е можело да намери своето място сред задачите на разработката.

Тези бележки не се отразяват на цялостната позитивна оценка на дисертационния труд.

Заклучение

Дисертационният труд отговаря на потребностите на българската наука и здравеопазване. Считаю, че той допринася за оптимизиране на познанията за социално-значимо заболяване като вирусния хепатит С, за провеждането на насочени и конкретизирани съобразно рисковия профил на пациентите епидемиологични проучвания, с което ще се увеличи ефективността на профилактиката и контрола на заболяването.

Имайки предвид изложеното дотук считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет - Плевен и може да бъде оценен като **дисертабилен**. Това ми дава основание да предоставя на почитаемото Научно жури своята **положителна оценка** и убедено да предлага да бъде присъдена образователната и научна степен „ДОКТОР” на д-р Калина Димитрова Терзиева по докторска програма „Епидемиология”.

12.04.2022г.
София

Подпис:
/доц.д-р Иван Попиванов,дм/

